

ההסדרות למצוא מוצא לכך אם ע"י הסכם בין שתי הסלגות, אם ע"י
מלכודת ורשימה משוחפת ואט בדרך אחרת שהמצא מחאימה.

בדבוע ועשרים יצאתי ברכבת ושכתי בעשר בערב לורשו.

י' חשיר
24 ספטמבר
יום ב'

ישיבה משוחפת בין מרכז החלוצי והנהגה העליונה של
השה"צ בשאלח צירוף אורנשטיין למרכז העולמי במקום גוטהלף. המרכז
התנגד לאורנשטיין מפני אי-הקולגיאיות של אורנשטיין שנחלתה
באופן מיוחד בועידת החלוצי בגליציה, והתקפותיו הכוליות המסוכנות
לדעת המרכז בשביל החלוצי. המרכז מתנגד לקומיסר של זרם מסוים בחלוצי,
הוא אינו רואה את החלוצי כפדרציה של באי כוח גופים. התנגדו
לאורנשטיין כל חברי המרכז, היו כבר פרצונטנים של דהיה קנדידטים
(מצה, ריטוב, מלכין). השה"צ עצמו דחה את בחירת גלילי להנהגה
השה"צ מפני דעותיו או מפני אי-קולגיאיותו.

בן עמי ואורנשטיין דחו את הטקנה של אי-קולגיאיות.
בועידת החלוצי היה דבר יוצא מן הכלל. אם אורנשטיין ראוי להיות
חבר בחלוצי הוא ראוי להיות גם במרכז. יש במרכז העולמי מדימה רעה
נגד השה"צ (בן עמי). דובקין אינו רוצה שאורנשטיין יהיה ב"ב
האינטרסים של השה"צ בחלוצי. נחוצ איש שיתעניין בכל עבודה החלוצי,
והחלוצי אינו יקר לאורנשטיין. אורנשטיין מחזק נגד זה. הבעתי דעתי

שלהלכה צורך המרכז. אי אפשר לשלוח כל איש, שהמרכז אינו מאמין באפשרות לעבוד אתו יחד. החלוקה היא חטיבה שלמה, ולא צורך גופים. אפילו אילו עמד אורנשטיין לבחירה בוועידה - יכלים שאר החברים להתנגד, אם הם בטוחים שאי אפשר לעבוד איתו. אולם למעשה יש להצטרף על הסכסוך הזה, לא טוב לחדר היחסים, וכוב שהמרכז לא יתקש ויקבל את אורנשטיין, מכיון שכל השת"צ עומד דוקא על הקנדיטורה שלו, ומוטב לנסות לעבוד איתו מאשר לדגור למפרע ולחדר היחוסים. הם באמת אי אפשר יהיה לעבוד איתו - יעמידו את השאלה מחדש. ואשר לדעותיו - אינן פוסלות את חלוציותו, אם כי הן בלי כפק בסוכנות, אבל השפעתו המזיקה לא תהיה יותר גדולה במרכז מאשר בחלוקה הגליצאית ובשת"צ, ולא טוב להנהיג אצלנו צנזורה. הסכם שמרכז השת"צ מכיר בזכות המרכז לפסול מוצע, כי אין החלוקה פדרציה, אולם אורנשטיין יתקבל.

אחרי הצהרים ישיבה עם מרכז פוע"צ. ספרתי להם על השיחות שלי עם ההתאחדות, פוע"צ שמאל, השת"צ ואלטר. שאלתי עמדתם לשאלת האחד.

ביר הודיע שאין לצ.ק. עמדה בשאלת האחד. הדבר יעמוד עכשיו לזכות במפלגה, וצריכים להקדים לאחד זכות עולמי וועידה עולמית.

פצ'ני ציין שהאחד אינו שאלת ארץ אחת. האחד בארץ הוא אחד עולמי. אולי בשל האחד בארץ אבל אינו בשל במסגרת עולמי. ברויטבסקי - עמדה הצ.ק. הפולני אינה עמדה של התנגדות,

אלא הלוי'ה במצע האחד והחוצאותיו. יש לכרסם מצע האחד.
 טיגד מהנגד לאחד בארץ, מפני שהאחד הוא שאלה עולמית.
 ציינתי שחברי הצ.ק. שהפסדו מחסובה. העמדה השאלה לזכות
 אינה חשובה. השאלה היא מה יגידו חברי הצ.ק., שברחי אתם את השאלה,
 לחברי המפלגה ולברית כשישאלו מהם את דעתם הם.
 שוב נהעורר זכות על השאלה הפוליטית.
 אמרתי להם דעתי: אני מתנגד להצעה לוביאניקר. איני
 מרוצה משהי המפלגות. אבל איני רוצה בהריסתן אלא בחיקוןן ואיחודן.
 המפלגה שלנו עכשיו אינה ראויה לתקודתה. אין בה הכרה פועציונית,
 אין לה אמונה ופהוס בעבודתנו, אין לה עמדה בריאה בשאלת הלשון,
 אין לה יחס נכון ואוריינטציה היסטוריה לכוחות שמסביב לה. אין לה
 כשרון כבוש וכוח משיכה, מבלי לדבר על הלקויים האורגניזציוניים
 והוסר מרכז ומנהיגות. מה צריכה להיות מפלגה שלנו מה: מפלגה
 כועלים סוציאליסטית ציונית המסוגלת לראות בעינים פקוחות את המציאות
 שלה והמציאות הסובבת, אשר המליצות שהיא משתמשת בהן לשם תקימותה לא
 יעוררו את עיניה, ואשר יש לה אינטואיציה להבהין בשנויים ובכוהות
 הדינמיים שבחיי העם יש לה אמונה רבה בעתיד רקיוננו ועוז נפשי להלחם
 בדעות המקובלות בתוך הסוני הפועלים היהודים, שאינן עולות בר בבר
 את הכגמות ההיסטוריות של חנועתנו ואת דרכי המפעל שלנו בארץ. נאמנות
 לאינטרסים הריאליים של צבור הפועלים היהודים בפולין ומלחמה בדעותיו
וביחסיו המשובשים, הבונדיסטיים, הגלותיים.
 המפלגה עושה למעשה ההיפך מזה. מזיקה לאינטרסים הריאליים
 (פילוג הפקולה הפוליטית בסיים, בעיריות, בהנועה המקצועית)

והמהגלות לדעות הקדומות הסותרות-אח מפעלנו ושאיפתנו בארץ.
השאיפה לכבוש הפועלים נכונה - אבל הדרך להשגת המטרה אינה ריאלית
ובריאה. לא צריך עכשיו לשאוף לכבוש הפועלים שכבר נכבשו ע"י אחרים -
הבונד ופוע"צ שמאל. אלה יכבשו לאחרונה, כשמפעלנו בארץ יגדל ונהיה
גם פה לבוח יוחר גדול. נחוצה תכנית סטרטגית ריאלית ומתאימה
לשאיפותינו: קודם כל כבוש הכוחות שניתנו לכיבוש מידי וחשובים
לנעולתנו הפיוותדת: הפועלים הבלתי מאורגנים, ובראש וראשונה הנוער
העובד והנוער המלמד, האידיאליסטי וההומס. ההבססות בחלוצ. משיכת
חוגי ה"ה"צ, תלמידי בתי הספר העבריים, זה אפשר ע"י קירבה יותר
אינטימית לתנועתנו בארץ פעולה נאמנה בציונות ובחלוצ. האידיאל שלי
בבוליטיקה המקומית - הזית מאוחזת של כל הפועלים היהודים ומפלגותיהם;
יחד עם זה סלחמה נוקשה, רעיונית בלתי מתפשרת ובלתי מסתגלת בעד
ציונות סוציאליסטית אקטיבית, בציונות, בא"י העובדת, חלוציות.
ויודם כל עמדה נכונה בשאלת התרבות, אינה משלה נפשי שעמדתנו העברית
השלמה הקנאית תהיה לנחלת בגולה מיד. איני גם מתנגד ומתנכר לשפה
היודית. אידיש הוא כוח קולטורי, עממי ולאומי בגולה וכל הנועתנו,
גם העברים, צריכים להוקירו. בכל בתי הספר בפולין צריכים ללמד יודית
וספרותה. אבל גם היודישיסטים שבחוכנו חייבים להכיר בערך של עברית,
וידיעה השפה היא טובה, כל ילד וכל פועל צריך לרכוש אותה. אין זו
השקפה סוציאליסטית ופרוליטרית החושבת שאנועל היהודי שדלוהו, דלות
הוריו, דלות הסביבה התרבותית שלנו בפולין, גולה מסנו ידיעה אוצרות
התרבות של יו - צריך להשאר לעולם ועד בעם ארצותו ובערותו. מחוך
תפיסתנו הסוציאליסטית אנו צריכים להוריש לפועל אח כל אוצרות התרבות

האנושיים והלאומיים כאחד, סוציאליזם אינו כי אם שלגון הפועל בכל כסמני הרוח והחומר שנוצרו במשך דורות. הנחלת הלשון העברית וספרותה לפועל היא פקודה סוציאליסטית ולאומית כאחד, יחס חיובי לעברית, לספרותה ולתרבות הלאומית הוא חלק אורגני של חנוכתנו. אל נלך שולל אחרי הבורגנות ובבואתה ההפוכה בבונד. ריאקציה קלריקלית ועברית אינן היינו הן. בגולה היתה התרבות העברית נחלת הבעלי-בהים - נהפוך אותה לנחלת הפועלים. גם הצבוריות היתה כונופול של הבורגנות - הפועל הולך וכובש אותה. נחוץ גם שנוי ערכים ביחס להנוקת הנוער ולחוגים העממיים שאינם פועלים. אל נראה רק את הקיים, את המוח. האוריינטציה שלנו היא על הכוחות הדינמיים המסנים את ההוי היהודי. עמיד האומה היא בעבודה, ביחוד בא"י. אלה שאינם פה פועלים - יהפכו בארץ לפועלים. עתיד אחר אין להמונים העברים בארץ. ואם פה אינם אחנו על פי מעמדם הסוציאלי - יהיו אהנו בציונות, כי בה תגשם התמורה. עלינו לרכוש חוגים אלה. בלעדיהם לא נצליח.

י. הפחד מהאופי הבורגני של ההתאחדות הוא פחד שוא. שוב טועים כהוסר תפיסת דינמית. למחרת האחד בארץ לא תהיה ההתאחדות מה שהנה. ההתאחדות אינה באח-כוח הבורגנות. יש לה עכשיו רק אידיאולוגיה של משיכת הבורגנות, כמו שפוע"צ אינם באי-כוח הפועלים, יש להם משיכת הפועלים. המטרה של ההתאחדות היא הפועל בארץ, וגם הם כמונו נושאים עיניהם לתמורה. מפלגה סוציאליסטית מאוחדת בארץ, שבתוכה ימצאו חברי ההתאחדות - חשנה מיד את מהלך העות בהון ההתאחדות. ראונם למאוך לא"י העובדת את חוגי הבורגנות הועירה

היא נכונה, וצריכה להיות משוחזרת גם לנו. אולם גרעיננו צריך להיות פועלי, חנוכנו צריך להיות פועלי, כי לכוּעל בארץ אנו שואפים. לא נוכל להכניס לתוך מפלגתנו אלמנטים שהם באי-כוח הבורגנות. למשל גרינבוים אולי קרוב לנו בדעותיו מהרבה חברי ההתאחדות. אולם גרינבוים לא יוכל להיות חבר במפלגתנו, גם לא רצוי הדבר, כי הוא בא כוח ההמונים הרחבים. הוא לא רק איש - הוא רפרזנטנץ. ההתאחדות אינה ביאה כוח כזה. לנו סוסט שבראש ההמונים הבורגניים יעמוד איש כגרינבוים מאשר יכנס למפלגתנו ובראש ההמונים יהי צב איש רחוק. לנו לא הכל אחת מהנעשה במחנה ההוא. כי מפלגה סוציאליסטית יש לה פרוגרמה לאומית, וכל ענייני הלאום נכנסים בחוג דאגתה ושאיפתה. חוג עניינינו יוצא מחוג הספרות הארגונית של המפלגה.

הקושי היהיד שיש באחד - הוא קושי אורגניזציוני זמני. האחד לא יזיק לענייני הפועלים העברים הממשים בפולין, לא יזיק לסוציאליזם היהודי, לא יזיק לציונות, במה, איפוא, הסכנה של האחדון הסכנה היא מדומה, היא רק תקשה את המצב הארגוני של מפלגתנו. האם קושי ארגוני זה מכריע את האינטרסים הממשיים של צבור הכועלים בארץ, האם הוא שקול כנגד הגברת כוחנו בארץ, בציונות, בהסתדרות, בתנועה העולמית?

אנו בארץ רואים אחרת את המצב מאשר חברי המפלגה פה. אין למפלגה אינטרסים ממשיים של תנועה פועלים, של החישה, של מדינה, של קליה, של מלחמה פוליטית רבינית, מלבד אינטרסי המפלגה לשם המפלגה. גם האינטרס הזה הוא חשוב. המפלגה היא מכשיר הכרחי

וחשוב, אבל ברגע שהאינטרס המפלגתי "הטהור" מחיצב בניגוד לאינטרסים
משניים, חיוניים של החנועה, של הצבור - סימן שהמפלגה עוסדת על דרך
כוזבת ומוטעית.

אצלנו בארץ אין המפלגה הכללית יש לנו חנועה מקצועית,
פעולה שקיפה, הישגות, חנוך ותרבות, עליה. במפעלים אלה אנו
בודדים את דרך המפלגה ותכניה. אלה קובעים את דרכה. בפולין
המפלגה היא רק אידיאולוגיה - ומחיצות או הבדלים אידיאולוגיים,
קבוצים או שתיים, קבוצים או חולפים נראים לה כחזות הכל, והם
מכריעים. לנו יש יחס אחר למפלגות פה ולכל חלקי החנועה. בשבילנו,
מבחינת המעל והפעולה האורגנית שלנו, אין ההתאחדות רק מפלגה
מחזרת, אלא חלק של הכוחות הפועלים בחנועתנו ובהגשמת העודתה - חלק
לוי, אבל חלק של החנועה. בשבילנו אין השת"צ הסתדרות נוער כחזרת
בפרייהיים - אלא כוח יוצר ובונה בתוך מעמד הפועלים בארץ. גם
יחסנו לבונד שונה מזה של המפלגה פה. והחברים הרוצים להסיל
עלינו את האינטרסים המפלגתיים בפולין בחור קנה מדה מכריע בפעולתנו
בארץ - אינם מבינים את הפרוצסים האלמנטריים, היסודיים של חנועתנו
והכוחות הפועלים בה. הבגלל זה שחיה לכם זמן זה שאלה אורגניז-
ציוניות - מפלגתית העכבו פעולות חיוניות של צבור הפועלים בארץ
והקושי בזמלה גופה הוא מוגזם. אחס רואים תהום ביניכם ובין
ההתאחדות, אני לא רואה את התהום הזאת. כי אחס רואים את ההתאחדות
כמו שהיא היום - ואני רואה אותה כמו שהיה לסתרת האחד. היא
היה אז אחרת. עם זו האחרת לא יכבד כל כך האחד. גם אחס תהיו
אחרת - כי עם אפיכם הקיים אנחנו בין כך ובין כך לא נשלים, המפלגה

כמו שהיא קיימת איננה ראויה לחקירתה. במקרה הכי טוב תהיה הפלגה שלנו בפולין רק אחד הגורמים בחנוכתנו, אבל למען תהיה גורם חיובי, מפרה ומועיל עליה לשנות את עמדתה בשאלת השפה, בשאלת הציונות האקטיבית, עליה לחנך מחדש את חבריה, עליה להלחם בעוז נגד הדעות הוולגריות השליטות ברחוב ולדעת את אשר עליה לעשות.

בערב בא אצלי לוינסון. הוא מחייב בלי הנאים את האחר. פה יהיה קושי, ויותר בשטח הפוליטיקה מאשר בשטח ההרבות. מוכרחים למצוא נוצא משאלת הלשון בביה"ס. הוא בעד לימוד יידיש בבתי ספר הרבות. ציע משלחת של ההסתדרות לפולין מיוחדת לשאלת ההרבות פה. לברר את דרכנו בחנוך. היה טוב אילו מפלגותינו פה היו רק ארגוני-ראליות ובכל שאר השאלות יתנו חופש גמור לכל אחד מחבריהן. הוא לא יכל לע"ע לענות על הזמנת "דבר" כי קרה אסון במסגרתו ועליו לפרנס משפחה, ודבר לא יוכל לעשות זאת. בעוד שבועות מספר יתברר מצבו ואז יענה למערכת.

שוחחתי ארוכות עם בודיצבסקי, מינקובסקי ובנארי בדבר התכסים של חברינו העברים במפלגה בפולין. מינקובסקי בעד כניסת לחרבות למרות אסור הצ.ק. בודיצבסקי נגד, בעד ב"ס עצמיים. דעתי שלא צריכים ליצור כרעגיה, אבל יש לא צוא צורה אל ארגון בשביל העברים סביב מפעל מסוים: בית ספר עברי, הפצת ספרות.